

Preventivní program

Základní školy a mateřské školy Hovorčovice, p. o.
(základní škola)

na období 2021–2026

Primární prevence rizikového chování žáků

Obsah

Charakteristika školy	3
Školní areál a okolí školy	3
Charakteristika žáků	3
Žáci 1. stupně	3
Žáci 2. stupně	3
Vnitřní zdroje	4
Školní preventivní tým	4
Materiálně technická základna	6
Informační zdroje	6
Vnější zdroje	6
Východiska a cíle	7
Metody a metodika	7
Návaznost na RVP ZV, ŠVP a školní řád	7
1. stupeň ZŠ	7
2. stupeň ZŠ	8
Monitoring a evaluace	10
Evaluace školního preventivního programu za období 2015 – 2020	10
Vize do příštích let	11
Dokumentace a další součásti preventivního programu	12

Charakteristika školy

Školní areál a okolí školy

Základní škola se nachází v obci Hovorčovice, která leží v okrese Praha-východ ve Středočeském kraji, na severní hranici s Prahou. K roku 2020 zde bydlí 2500 obyvatel. Obec disponuje kulturním i sportovním zázemím (fotbalové hřiště, tenisové kurty, cyklostezky, rybník, dětská hřiště, kostel apod.). Díky množství sdružení a spolků (např. spolek rodičů MROŠ, který zajišťuje provoz Umělecké akademie při ZŠ Hovorčovice) jsou zde různé nabídky k zájmové a sportovní činnosti pro žáky.

Školní areál je situován v klidnější části obce na oploceném pozemku. Je rozdělen do dvou budov se zahradou a sportovní plochou. Budova pro výuku 1. stupně se školní družinou, keramickou dílnou, multifunkční učebnou a knihovnou, sídlí v ulici Revoluční č. 903 v obci Hovorčovice. Jedná se o zrekonstruovaný a rozšířený objekt z roku 2015 s novým vybavením všech vnitřních prostor. Do budoucna se zde plánuje další rozšíření, které umožní duplicitní kapacitu všech ročníků I. stupně ZŠ. Budova pro výuku 2. stupně s jídelnou i vývařovnou, tělocvičnou, venkovní učebnou a s dalšími odbornými učebnami sídlí v ulici U Rybníka č. 930 v obci Hovorčovice. Tato budova byla v roce 2017 zcela nově vybudována. V těsné blízkosti obou budov se nachází hovorčovický park a remízek. Tato místa jsou také využívána pro výuku a družinovou činnost.

Jako riziková místa v obci se jeví hovorčovický park s altánem, remízek, okolí nádraží, čističky odpadních vod a teplovodního potrubí. Ve škole to poté jsou šatny, toalety, zázemí okolo tělocvičny, popř. prostor před budovou 2. stupně.

Charakteristika žáků

Základní školu ve školním roce 2022/2023 navštěvuje celkem 351 žáků – z toho 205 žáků tvoří 1. stupeň a 146 žáků tvoří 2. stupeň (v rámci 2. stupně je vzděláván jeden žák individuálně). Žáci jsou rozděleni do jednotlivých devíti ročníků. V každém ročníku jsou dvě třídy. Výjimku tvoří 9. třída, kde je pouze jedna třída. Většina žáků žije v obci Hovorčovice nebo v přilehlých obcích. Před nástupem do základní školy navštěvují žáci společně mateřskou školu, popř. přípravnou třídu základní školy. S některými svými vrstevníky se tedy znají.

Škola integruje žáky s různými podpůrnými opatřeními, která jsou realizována dle PLPP a IVP.

Žáci 1. stupně

Žáci obecně při vstupu do školy v první třídě prožívají náročné období. Sžívají se, orientují se a adaptují se v novém prostředí a ve vyučovacím procese. Hledají si kamarády. Učí se plnit požadavky učitele či dodržovat školní a třídní pravidla. Potřebují dospělou autoritu, která jim poskytne pomoc a vedení. Žáci v tomto období preferují hru, tvoření a pohyb. Rádi pracují se svojí fantazií a prožitkem. Aktuální situace problémového chování a jednání, vztahové a jiné konflikty potřebují řešit ihned za podpory učitele.

Žáci 2. stupně

Přelom mezi prvním a druhým stupněm základní školy je svázán s obdobím puberty. Zde dochází k výraznému posunu ve vývoji třídní skupiny. Sílí potřeba rovnocenného partnerství mezi vrstevníky i učiteli. Vyrůstá požadavek na respektování a striktní dodržování dohodnutých pravidel, protože mezi spolužáky jde především o spravedlivost. Do vývoje třídních vztahů se promítá individualizace růstu osobnosti, svébytnosti a svéráznosti každého žáka. Vrstevnické vztahy mohou být lepší a pevnější za předpokladu, že učitel sám rozvíjí příznivé klima ve třídě tím, že uvolňuje závislost na své osobě a vede žáky k citlivému vnímání spolužáků, ke kooperaci a ke konstruktivní komunikaci mezi nimi.

Vnitřní zdroje

Školní preventivní tým

Školní preventivní tým tvoří školní metodik prevence (dále jen ŠMP) a školní poradenské pracoviště. To se skládá ze školního psychologa, výchovného poradce a speciálního pedagoga. Jednotliví třídní učitelé a ostatní pedagogové spolupracují s týmem podle konkrétní aktuální situace k řešení.

Školní metodik prevence

Zaměřuje se na práci s kolektivem a sociálními vztahy. Spolupracuje se školním psychologem při přípravě a realizaci skupinové práce s dětmi v rámci třídnických hodin, adaptačních výjezdů, připravuje podklady pro diagnostiku třídního klimatu v jednotlivých třídách, spolupodílí se na tvorbě a realizaci případných intervenčních programů pro třídní kolektivy. V případě potřeby funguje jako prostředník pro žáky vyžadující pomoc školního psychologa, zapojuje klienty školního psychologa do svých projektů, posiluje jejich pozici v mimo vyučovací aktivitách. Zaměřuje se na včasné odhalení ohrožených dětí (izolace, týrání, zanedbávání, sociálně patologické jevy, kriminalita, ...). Podílí se na vytváření strategií a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků, na vytváření a realizaci preventivních programů v oblasti zneužívání návykových látek a negativních jevů v chování žáků. Zodpovídá za obsah a průběh primárně preventivních aktivit ve škole. Spolu se školním psychologem sestavuje a každý rok aktualizuje Preventivní program školy. Metodik prevence konzultuje se školním psychologem připravované aktivity v rámci primární prevence sociálně patologických jevů. Jejich vzájemné propojení se uplatňuje při výběru vhodných besed, diskusí, při sestavování preventivního programu školy. Konzultace také vyžadují situace, kdy je metodik prevence konfrontován s rizikovými projevy chování u některého z žáků.

Školní poradenské pracoviště

Školní psycholog

Diagnostikuje třídní kolektivy i jedince, sleduje psychický vývoj dítěte od předškolního věku po odchod na střední školu, poskytuje poradenské služby dětem, rodičům, zaměstnancům školy, podílí se na dalším vzdělávání pedagogů ZŠ. Úzce spolupracuje s dalšími odborníky (PPP, dětský psychiatr, obvodní lékař, sociální odbor, SVP, atd.).

Konkrétní pracovní náplň:

- koordinuje pedagogicko – psychologické poradenství ve škole;
- pracuje s celým systémem školy (vedení, pedagogický sbor, třídní učitelé, žáci, rodiče žáků);
- na základě prosby třídního učitele pracuje s žákovskými kolektivy a ovlivňuje prostřednictvím sociálního učení sociální klima školních tříd a celé školy;
- provádění psychologické diagnostiky pro zjištění školní neúspěšnosti nebo vyhledání žáků nadaných;
- po dohodě se speciálním pedagogem provádí komplexní diagnostiku orientovanou na zjišťování příčin poruch učení a chování;
- zjišťuje individuální předpoklady pro uplatňování a rozvíjení schopností a nadání žáků provádí prevenci školní neúspěšnosti;
- provádí krizovou intervenci a neodkladná psychologická vyšetření žáků;
- provádí pedagogicko-psychologickou diagnostiku v souvislosti s profesní orientací žáků;
- koordinuje kariérové poradenství s ostatními subjekty, které poskytují specializované služby kariérového poradenství (PPP, úřady práce...);
- odborně a metodicky pomáhá učitelům zavádět a aplikovat pedagogicko-psychologické poznatky do vzdělávacího procesu;
- poskytuje konzultační pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu;

- zajišťuje koordinaci poskytovaných služeb s ostatními subjekty, zejména PPP, SPC, SVP;
- zajišťuje koordinaci služeb poskytovaných dalšími odborníky ve státním i nestátním sektoru osvětová, přednášková a vzdělávací činnost;
- pomoc s konkursními řízeními vyhlašovanými školou;
- školní psycholog může nabízet i jiné druhy nadstandardních činností, např. skupinovou psychoterapii podle toho, v čem získal další odborné vzdělání a v souladu s potřebami školy.

Výchovný poradce

Podílí se na monitorování problémových projevů chování, pravidelně provádí analýzy a návrhy konkrétních opatření, navrhuje IVYP – individuální výchovné programy u vybraných žáků. Společně se školním psychologem poskytuje odborné poradenství a individuální konzultace zákonným zástupcům a žákům při výběru vhodného studijního programu. Zachycuje a se školním psychologem konzultuje výchovné problémy žáků. Je v úzkém kontaktu s PPP. Vytváří podmínky pro navázání kontaktu a pomáhajícího vztahu s rodinami v oblasti vzdělávání, spolupráce s rodinou, poskytuje pomoc rodinám, ve kterých nejsou podmínky pro domácí přípravu dětí do školy (zprostředkování přípravy na vyučování, přijímací zkoušky apod.). Eviduje přehled všech žáků s podpůrnými opatřeními ve škole, a to v úzké spolupráci se speciálním pedagogem.

Speciální pedagog

Podporuje pedagogy při přípravě a vytvoření individuálního vzdělávacího plánu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Diagnostikuje možné poruchy učení v 1. a ve 2. třídě, které konzultuje s psychologem. Zodpovídá za reedukaci specifických poruch učení. Vede nápravná cvičení specifických poruch učení u žáků prvního a druhého stupně. Vychází přitom z individuálních vzdělávacích programů. Ty sestavuje spolu s třídním učitelem a školním psychologem na základě posudků PPP, která většinou SPU odhalí a diagnostikuje. Školní speciální pedagog má na starost především nápravu, dále se podílí na přípravě podkladů pro speciálně – pedagogická vyšetření žáků. Zprávu z PPP spolu se školním psychologem rozpracuje do individuálního vzdělávacího plánu a dohodnou společný postup náprav, jehož průběh pravidelně společně konzultují. Školní psycholog kontroluje funkčnost IVP zhruba 2x ročně. Speciální pedagog průběžně komunikuje s rodinami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a eviduje všechny poskytnuté pomůcky, pořízené v rámci podpůrných opatření u jednotlivých žáků. Koordinuje úpravu školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek, didaktických a diagnostických materiálů a poskytuje poradenství pro užívání kompenzačních pomůcek. Koordinuje speciálně pedagogickou péči ve škole.

Třídní učitelé

Každá třída má svého přiděleného kmenového třídního učitele. Třídní učitelé tudíž znají chování a mají přehled o spontánním jednání žáků ve třídě. Jsou přítomni ve třídě o přestávkách a sledují dění i v ostatních prostorách školy (chodby, šatny, herny, WC apod.). Mohou reagovat okamžitě na rizikové chování žáků a řešit bezodkladně aktuální problémové vztahové situace ve škole.

Dále pravidelně, 1x za týden, realizují třídnické hodiny, které jsou pevně zakotveny v rozvrhu žáků. Jejich náplní jsou především aktivity zaměřené na aktuální potřeby žáků, na osobnostní a sociální rozvoj žáků, na schopnosti spolupráce i práce se skupinovou dynamikou, na komunikační dovednosti a na budování pozitivního jádra třídy. S tím úzce souvisí tvorba pravidel třídy a jejich následné dodržování. Nedílnou součástí jsou aktivity podporující vybraná témata prevence rizikového chování.

Oboroví učitelé

Oboroví učitelé zajišťují podporu prevence v jednotlivých předmětech a v průřezovém tématu OSV (tzn. rozvoj prožitkových metod, sebereflexe a sebehodnocení, budování sebevědomí a místa ve skupině). Napříč všemi předměty podporují kritické myšlení, zásady kultivovaného projevu, vyjádření vlastního názoru a také dobré vztahy obecně. V rámci učiva daného předmětu upozorňují na témata primární prevence a pracují s nimi v rámci jejich oboru.

Materiálně technická základna

Materiálně technická základna je tvořena tematicky zaměřenými aktivitami a navazujícími programy na prevenci rizikového chování žáků. Jedná se především o besedy, přednášky, diskuze, představení souborů výchovné dramatiky, projekty, workshopy, návštěvy intervenčních zařízení, promítání výchovných filmů apod. Dále se sem řadí pořádání společenských celoškolských, třídních i družinových akcí pro žáky, jejich rodiče i veřejnost (např. stmelovací a intervenční programy, výlety, setkávání, tvořivé dílny, jarmarky atd.).

Informační zdroje

Veškeré informace ohledně podpory prevence rizikového chování žáků jsou k dispozici v budově 1. i 2. stupně ZŠ. Jsou to zejména schránky důvěry, do kterých má přístup pouze psycholog a ředitelka školy. Letáčky s tématy rizikového chování visí na informačních nástěnkách obou budov ZŠ. Témata prevence se pravidelně objevují i ve školním časopise. Dále si žáci mohou zapůjčit odborné publikace v knihovně ve 2. patře budovy 2. stupně ZŠ. Učitelům je k dispozici padlet s metodikami a pracovními listy témat primární prevence. K osobní konzultaci lze kdykoliv využít školní preventivní tým, který rád vyjde vstříc potřebám žáků, rodičů i veřejnosti. Kontakty na jednotlivé členy školního preventivního týmu najdete na webových stránkách školy na tomto odkaze, který obsahuje informace o ŠPP: <https://www.skolahovorcovice.cz/zs/poradenstvi> nebo viz níže.

Školní psycholog: Mgr. Eva Zímová, email: psycholog2@skolahovorcovice.cz, Tel.: 725 861 613

Školní metodik prevence pro 1. stupeň ZŠ: Mgr. Lucie Dayef, email: dayef@skolahovorcovice.cz, Tel.: 603 704 442

Školní metodik prevence pro 2. stupeň ZŠ: Ing. Lucie Čemusová, email: cemusova@skolahovorcovice.cz, Tel.: 604 523 127

Výchovný poradce pro 1. stupeň ZŠ: Mgr. Andrea Nečasová, email: necasova@skolahovorcovice.cz, Tel.: 725 835 402

Výchovný poradce pro 2. stupeň ZŠ: Mgr. Jana Hirková, email: hirkova@skolahovorcovice.cz, Tel.: 725 835 302

Speciální pedagog: Mgr. Miluše Vartýřová, email: vartyrova@skolahovorcovice.cz, Tel.: 774 339 851

Vnější zdroje

V rámci podpory prevence rizikového chování žáků spolupracuje základní škola s těmito organizacemi:

- Projekt Odyssea, z. s., kontaktní osoba: Mgr. Ivana Šircová, PhD., tel.: +420 777 084 246;
- Policie České republiky; Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, tel.: 974 861 229, e-mail: krps.podatelna@pcr.cz;
- Obecní policie Hovorčovice; kontaktní osoba: Vladimír Brza, e-mail: obecnipolicie@hovorcovice.cz
- Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD): Bc. Romana Šimerková, DiS., tel.: 778 767 953, e-mail: romana.simerkova@brandysko.cz;
- PROSPE, kontaktní osoba: Mgr. Michaela Titmanová, tel.: +420 731 891 334;
- Spolek rodičů MROŠ, kontaktní osoba: Jana Šťastná, e-mail: mros.stastna@volny.cz, tel.: +420 734 161 106;
- CVC Měšice, e-mail: recepce@cvcmesice.cz, tel.: +420 733 111 865
- Centrum primární prevence Středočeského kraje, kontaktní osoba: Tereza Müllerová, DiS., e-mail: mullerova@os-semiramis.cz, tel.: +420 733 184 995.

Východiska a cíle

Základní škola směřuje k tomu, aby její vzdělávání připravovalo žáky na život, tzn., připravovalo je na to, čemu se v budoucnu budou věnovat. Žákům umožňuje porozumět sobě samým i ostatním. Podporuje jejich zdravé sebevědomí. Učí je nacházet potěšení v poznání, přijímat změny a být otevřený novým možnostem a zážitkům. Buduje příznivé a bezpečné sociální klima školy. To vše základní škola realizuje pomocí aktivit naplňující průřezové téma Osobnostní a sociální výchova a primární prevence, tj. širokou nabídkou volnočasových aktivit, pravidelně realizovanými třídnickými hodinami, spoluprací s odborníky v oblasti primární prevence, partnerským přístupem mezi školou a rodiči.

Dalším východiskem je cílené vzdělávání pedagogů v oblasti komunikace a prevence, tzn., aby dokázali porozumět potřebám žáků, uměli řešit konstruktivně aktuální problémové situace a dokázali zamezit, eliminovat a oddálit rizikové chování žáků.

Cílem primární prevence je vytvořit pozitivní sociální klima v jednotlivých třídách a celé škole. Žáci jsou motivováni k práci na vzájemných vztazích. Škola je bezpečným místem pro všechny. Z tohoto pohledu klademe důraz na oblast nespécifické primární prevence, cíleně pracujeme na rozvoji sociálních dovedností žáků, vedeme je k zájmu o spolužáky a druhé lidi.

Metody a metodika

Základní škola využívá k naplnění primárně preventivních cílů aktivizující metody a postupy, kdy cílů dosahujeme tak, že se zaměřujeme na vlastní učební práce žáků, klademe důraz na jejich myšlení a řešení problémů. Tyto metody přispívají k rozvoji osobnosti žáka a jeho kreativitě, počítají se zájmem žáků a v neposlední řadě vycházejí vstříc individuálním učebním stylům jednotlivých žáků, přičemž respektují úroveň jejich kognitivního rozvoje. Rovněž dávají žákům příležitost zčásti ovlivňovat konkrétní cíle, využívat možnosti individuálního učení a zapojovat se do kooperativního učení či spolupráce. Patří sem hra, projekty, workshopy, besedy, diskuze, zážitkové učení, reflexe a sebereflexe apod. To vše podporuje příznivé školní klima.

Učitelé pracují s metodikou – „Co dělat když...“, jde o intervenci pedagoga, která je vypracovaná Projektem Odyssea. Je k dispozici všem na školním interním uložišti (viz také kapitola Dokumentace a další součásti preventivního programu).

Návaznost na RVP ZV, ŠVP a školní řád

Níže uvedená podpůrná preventivní opatření proti rizikovému chování žáků vycházejí z Rámcově vzdělávacího programu základního vzdělávání, školního vzdělávacího programu a školního řádu a jsou úzce navázána na jednotlivá témata ve vyučovaných předmětech.

1. stupeň ZŠ

Harmonogram témat primární prevence ve školním roce

Ročník	Název kurzu	Anotace a vybrané cíle kurzu
1. ročník	Kdo jsme a kdo jsou naši spolužáci, tvorba třídních pravidel	Žáci se mezi sebou seznámí. Zapamatují si svoje jména, a co mají rádi. Nastaví si pravidlo při oslovování se křestním jménem a procvičí si ho. Zažijí atmosféru důvěry. Vytvoří další třídní pravidla, která tmelí jejich kolektiv.
2. ročník	Naše vztahy, násilí	Seznámí se s tím, co dělat mohou a co dělat musí a proč. Navrhnou, jak realizovat některá svá přání. Žáci popíší, jak se k sobě chovat s respektem, uvedou příklady vzájemné pomoci, procvičí si předávání slova a naslouchání. Zefektivní spolupráci ve skupině. Seznámí se s tím, co dělat mohou a co dělat musí a proč. Navrhnou, jak realizovat některá svá přání.

3. ročník	Šikana, vandalismus	Žáci si vyzkouší, jak neagresivně reagovat na chování spolužáků, které je jim nepříjemné. Popíšou, jak zvládají vlastní agresivitu. Navrhnu a osvojí si postupy řešení konfliktů.
4. ročník	Reagujeme na nepříjemné chování v online prostoru Dopravní výchova	Žáci si vyzkouší, jak neagresivně a s nadhledem reagovat na chování spolužáků a jiných lidí, které je jim nepříjemné, v prostředí online aplikací a internetu. Navrhnu a osvojí si postupy řešení těchto problémů. Žáci se seznámí s pravidly silničního provozu. Vyzkouší si roli chodce a cyklisty.
5. ročník	Odmítáme závislosti (alkohol, tabák, drogy)– rozpoznáváme projevy a pojmenováváme je	Žáci popíšou, co jim dává a bere hraní her na počítači a sledování televize. Seznámí se s tím, jak může vzniknout závislost a s dopady kouření a konzumace nezdravého jídla na jejich zdraví. Navrhnu, jak by si přáli trávit volný čas, vytvoří burzu nápadů a reálných možností.

Očekávané výstupy a kompetence žáků 1. stupně ZŠ

- Chápe rodinu jako zázemí.
- Chápe potřebu a smysl pravidel a dodržuje stanovená pravidla.
- Zvládá rozdíly v komunikaci s dětmi a s dospělými.
- Umí vyslechnout sdělení druhých/dodržuje pravidlo mluví jen jeden.
- Učí se sdělovat svůj názor, své pocity, kultivovaně argumentovat.
- Umí poskytnout zpětnou vazbu.
- Respektuje přirozené a jiné rozdíly mezi lidmi, svými vrstevníky.
- Respektuje názory druhých lidí.
- Učí se vcítit do druhých lidí.
- Umí pomáhat spolužákům.
- Umí se chránit před cizími lidmi.
- Dodržuje základní hygienické návyky.
- Učí se zorganizovat svůj volný čas.
- Zná informace o alkoholu, tabáku a jiných návykových látkách.
- Zná následky užívání návykových látek.
- Umí odmítnout.
- Ví, kam se obrátit o pomoc.

2. stupeň ZŠ

Harmonogram témat primární prevence ve školním roce

Ročník	Název kurzu	Anotace a vybrané cíle kurzu
6. ročník	Dohromady to zvládneme, šikana, vandalismus	Žáci si vytvoří pravidla soužití ve třídě, škole a na školních akcích. Důraz bude dále kladen na rozvoj sebepoznání, hledání silných a slabých stránek, rozvoj spolupráce, dávání zpětné vazby, toleranci a správné řešení konfliktů. Žáci se seznámí s tím, co to je šikana a jak se projevuje. Zjistí, kde mohou hledat pomoc. Ujasní si svoje postoje k vandalismu a krádežím.
7. ročník	Jsem zodpovědný za své chování v reálném i online světě Kyberšikana Záškoláctví	Žáci si vyzkouší, jak neagresivně a s nadhledem reagovat na chování spolužáků a jiných lidí, které je jim nepříjemné, v prostředí online aplikací a internetu. Navrhnu a osvojí si postupy řešení těchto problémů.

8. ročník	Vím, kdo jsem, co a proč dělám Sexuální výchova Poruchy příjmu potravy Závislosti	Žáci se seznámí s tím, co to je rizikové sexuální chování a kriminální chování a jak je ohrožuje. Vytvoří si povědomí o poruchách příjmu potravy. Dále se budou věnovat všem typům závislostí – alkohol, tabák, drogy, gamebling apod.
9. ročník	Vím, kam směřuji Rozhoduji se a umím se bránit manipulaci okolím	Žáci formulují svoje očekávání a obavy z přechodu na jinou školu a z dospívání. Žáci si ujasní své životní cíle, uvedou, co dělají pro jejich naplňování, sestaví konkrétní plán vedoucí k jejich cílům a vyzkouší si během roku realizovat některé jeho kroky. Žáci se v modelových situacích seznámí s tím, jak funguje manipulace, automanipulace, reklama, extremismu, homofobie i rasismus, a jak se jim účinně bránit.

Očekávané výstupy a kompetence žáků 2. stupně ZŠ

- Používá postupy efektivního učení a plánuje své učení i volný čas.
- Poznává svou osobnost (temperament, motivaci, schopnosti, sebekřivění, sebeúctu atd.).
- Vědomě pracuje se svými emocemi a zvládá vlastní agresivitu (s ohledem na sebe i na své okolí).
- Překonává sklony a návyky, které mu komplikují život.
- Uskutečňuje své životní cíle.
- Rozeznává nežádoucí stres ve svém životě a odstraňuje příslušné stresory pomocí relaxačních a aktivizačních cvičení.
- Nachází radost v těle, pohybu, pobytu v přírodě a zdravé životosprávě.
- Poskytne a vyhledá pomoc při osobních problémech.
- Zná podstatné informace o svých spolužácích, popisuje odlišnosti spolužáků a formuluje výhody (přínosy) těchto odlišností.
- Identifikuje zdroje chyb v poznávání lidí a jejich vliv na svůj život.
- Projevuje respekt k základním lidským právům svých spolužáků.
- Projevuje respekt ke spolužákům opačného pohlaví (chlapci x dívky).
- S respektem komunikuje se spolužáky o svém postoji k lásce, něžnosti a sexualitě.
- Dodržuje pravidla efektivního rozhovoru a ovládá techniku řeči.
- Kultivovaně projevuje a prosazuje své názory, potřeby a práva (s porozuměním používat vybrané asertivní postupy).
- Kultivovaně projevuje, co se mu líbí a co se mu nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje druhému zpětnou vazbu).
- Odmítá manipulaci.
- Kultivovaně zvládá konflikty.
- Dodržuje efektivní postup práce v týmu a podporuje týmovou atmosféru.
- Zvládá situace soutěže a konkurence.
- Používá techniky efektivního řešení problémů, kde zvažuje své priority, podle kterých se rozhoduje.
- Reflektuje, rozpoznává projevy a užitečnost etických jevů ve vlastním životě (odpovědnost, spravedlnost, odvaha ...).
- Odmítá šikanu (rozpoznává projevy, pojmenovává je a brání jim).
- Odmítá závislosti (rozpoznává projevy, pojmenovává je a brání jim).

Monitoring a evaluace

Hlavním cílem evaluace a monitoringu je zhodnocení, jak funguje školní preventivní program, škola, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výuka. Nutností je vymezení oblastí, cílů, kritérií, nástrojů a časového rozvržení evaluačních činností.

	Činnost	Čas	Kde
Ředitelka školy	hospitace a následný rozbor	2x ročně	ve všech třídách
Školní metodik prevence	náslech a následný rozbor, anketní šetření, vedení deníku a portfolia absolvovaných preventivních programů	dle potřeby, min. 1x ročně	ve všech třídách
Školní psycholog	sociometrické šetření, náslech a následný rozbor	dle potřeby (min. 1x ročně)	ve všech třídách
Výchovný poradce	náslech a následný rozbor, výchovné komise	1x ročně	ve všech třídách
Speciální pedagog	náslech a následný rozbor	1x ročně	ve vybraných třídách
Pedagogové	sdílení zkušeností a problémů	dle potřeby, min. 1x měsíčně	ve všech třídách

Evaluace školního preventivního programu za období 2015 – 2020

Kromě plánovaného preventivního programu se naše škola v loňském roce zapojila do programu NNTB (Nenech to být).

V prvním pololetí proběhla speciálně pedagogická depistáž za účelem zmapování prvních a druhých ročníků.

Od roku 2018 působí ve škole žákovský parlament. Neodmyslitelně patří mezi aktivity posilující dobré klima mezi žáky a v celé škole.

Dalším povedeným projektem, který posiluje soudržnost mezi žáky, učiteli a působí i na rodiče a širší veřejnost je náš školní časopis.

Školní metodik prevence superviduje každý rok v rámci třídnických hodin a Osobnostně-sociální výchovy uplynulé aktivity ve všech třídách. Zápisy vždy předává třídním učitelům a společně s nimi a ředitelkou školy tyto podklady vyhodnocují.

Všichni žáci školy se pravidelně účastní adaptačních výjezdů hned na počátku školního roku např. v září 2019 se žáci 6. – 8. ročníku účastnili spolu s třídními učiteli adaptačního výjezdu; kdy např. prošli a prožili zážitkový kryt LARP (č. 17), navštívili důlní expozici v Lanek Parku a Úžasné světy techniky v Dolních Vítkovicích.

V listopadu 2019 žáci 8. ročníku, společně s pedagogy a ředitelkou školy, navštívili SOU Čakovice. Užili si ukázkou možností pro volbu povolání včetně banketu, který připravili studenti SOU Čakovice.

Žáci obou tříd 4. ročníku se v listopadu 2019 zúčastnili Besip akce. Ve škole si zopakovali základní pravidla správného chování v silničním provozu: chodec a cyklista. V tomto měsíci se žáci obou tříd 5. ročníku účastnili přednášky od ČSOB na téma finanční gramotnost. Za tuto přednášku děkujeme panu Šedivému a paní Brynychové.

Žáci ze 4. B a 5. B si také v tomto měsíci užili kontakt s první pomocí zážitkem, děkujeme projektu Vitalus.

V prosinci 2019 se děti ze 3. A seznámily s pojmy právo a zákon. Vyzkoušely si sehraný soudní proces. Více info zde: <https://www.cak.cz/assets/jak-katku-dostal-detsky-dluh.pdf>.

Taktéž v prosinci se žáci 6. -8. ročníku účastnili workshopu Zvolsiinfo na téma fakenews a mediální gramotnost.

V lednu 2020 byl paní Ivanou Šircovou proškolen pedagogický sbor naší školy v oblasti: Třídnické hodiny - osobnostní a sociální výchova jako základ dobrých vztahů ve škole.

V únoru 2020 si žáci s třídní učitelkou užily návštěvu v centru Paraple, kde se zabývají pomocí lidem na vozíku po poškození míchy a pomocí jejich rodinám zvládnout těžkou životní situaci. V tomto měsíci také prošly žáci 7. ročníku plánovaným programem na míru od lektorů Projektu Odyssea, z. s., a to s tematikou: Dobré vztahy v naší třídě.

Dále si žáci 6. – 8. ročníku prožili únikovou hru Fakescape, více informací naleznete zde: <https://fakescape.cz/zs-verze/>.

Ke konci února byl opět lektory Projektu Odyssea, z. s., zrealizován preventivní program na téma komunikace ve třídě, účastnili se ho žáci 6. ročníku, byl ušit třídě na míru.

V dalších měsících jsme si prošli, bohužel, všichni krizí spojenou s výskytem koronaviru COVID-19, kdy byla naše škola uzavřena a děti se vzdělávaly distančně, tedy výukou na dálku. Preventivní aktivity v tomto období tedy neprobíhaly dle původního plánu a ustoupily do pozadí, pro případ individuální krizové intervence byla k dispozici pro všechny ve škole školní psycholožka.

Vize do příštích let

V loňském školním roce jsme se v naší škole setkali s potížemi v oblasti kyberprostoru, na tuto tematiku bychom se rádi v příštím roce zaměřili. Také jsme navzdory silným preventivním aktivitám zaznamenali potíže ve vztazích a komunikaci u některých žáků. Kromě uvedených plánů, bude nabízet školní psycholog kroužek pro rozvoj sociálních dovedností i pro druhý stupeň. Na kroužek pro první stupeň (který se rozeběhl v druhém pololetí předchozího školního roku) jsme měli pozitivní ohlasy.

Dále bychom rádi zavedli dotazníky měřící klima školy.

Dokumentace a další součásti preventivního programu

Základní škola dokumentuje aktivity v rámci preventivního programu zápisy ve třídních knihách, portfoliím z navštívených preventivních programů a zprávami z výchovných komisí. Dále školní metodik prevence vede dokumentaci z proběhnutých aktivit a náslechů. Součástí dokumentace je také vyhodnocení anketních otázek, výsledky sociometrických dotazníků apod. Nedílnou součástí preventivního programu je 14 samostatných příloh zabývajících se intervencí pedagoga při rizikovém chování žáků. K dispozici a k prostudování jsou na vyžádání.

- 1) drogy
- 2) doprava
- 3) poruchy příjmu potravy
- 4) alkohol
- 5) syndrom týraného dítěte
- 6) šikana
- 7) kyberšikana
- 8) homofobie
- 9) extremismus
- 10) vandalismus
- 11) záškoláctví
- 12) tabák
- 13) násilí
- 14) krádeže.

Vypracovaly:

Mgr. Lucie Dayef, Mgr. Eliška Kostková

Schválily a doplnily:

Mgr. Ivana Šircová, PhD., Mgr. Jana Hirková

V Hovorčovicích dne 15. 9. 2020

Aktualizováno dne 1. 9. 2022:

Mgr. Lucie Dayef a Ing. Lucie Čemusová